יפעת מידע תקשורתי דרך מנחם בגין 96-98 (לשעבר דרך פ"ת) תל אביב 67138 טל. 03-5635050 פקס. 03-5617166

30841927-4	16/02/2012	גלובס - כותרת	עמוד 22	2	26.98x30.69
המרכז הבינתחומי הרצליה - 84260					

טרור איראני / ד"ר בועז גנור

שיח עם ישראל באמצעות מטעני חבלה

זירת הפיגוע בהודו. מתווה פעולה כמעט זהה לזה של חיסולי מדעני הגרעין האירניים, מהווה מעין לקיחת אחריות (צילום: איל יצהר)

מה ניתן ללמוד מסדרת הפיגועים וניסיונות הפיגוע נגד גורמים דיפלומטיים ישראלים ביממה האחרונה? כבר בשלב מוקדם זה של חקירת שלושת האירועים בתאילנד, בניו דלהי ובגאורגיה ניתן להצביע על מספר מכנים משותפים: מדובר במטען חבלה ייחודי, שככל הנראה הוכן או הורכב בדירת מבצעים של המבצעים במדינת היעד. המטען הורכב על מנגנון מגנטי, וככל הנראה בשלושת המקרים הוא נועד להיות מודבק על רכב של אחד הדיפלומטים הישראלים, או על רכב של השגרירות בעת נסיעתו. הדבקת המטען הייתה צריכה להתבצע ככל הנראה באמצעות אופנועים, שעקבו אחר יציאת הרכב הדיפלומטי מפתח השגרירות ובעת עצירה ברמזור אדום. המפגעים היו אמורים להדביק את המטען לרכב ולהפעילו בשלט רחוק. שיטת הדבקה זו מאפשרת למבצעים להתגבר על אמצעי זהירות, כגון סריקת הרכב על־ידי הקורבן טרם הנסיעה, ולמעשה מרגע שהרכב החל בנסיעה רק תקלה או שיבוש במנגנון הפעלת המטען עלולים למנוע את הפיגוע.

מבצעי הפיגועים היו ממוקדים מאוד. מטרתם לא הייתה לגרום להרג המוני (לשם כך הם היו מבצעים פיגועי התאבדות במקומות הומי אדם). נראה כי הם גם לא היו מעוניינים להרוג ישראלים באשר הם, אלא לפגוע נקודתית בדיפלומטים ישראלים. לפיכך, פיגועי הטרור הללו נועדו, למעשה, להעביר מסר ללשכת ראש הממשלה בירושלים. יש לראותם כשיח באמצעות מטעני חבלה.

איום תחת איום

לא צריך להתאמץ יותר מדי כדי להבין את המסר. בחירת מתווה פעולה, שהינו כמעט זהה למתווה הפעולה של חיסולי מדעני הגרעין האירניים שבוצעו בחודשים האחרונים (אם כי ברמת הצלחה פחותה בהרבה), מהווה מעין לקיחת אחריות של משטר האייתולות באיראן מבלי לשאת באחריות ישירה לפיגועים. אם לא די בכך, הרי שכישלון הפעולה בתאילנד ותפיסתם של שני האיראנים המעורבים בהכנות לפיגוע, סיפקו את האקדח המעשן שהעולם וישראל היו זקוקים לו. מתווה פעולה זה אף לווה בפרשנות מצד שר ההגנה האיראני, שאמר בטקס האזכרה למדעני הגרעין כי בהנחיית המנהיג הרוחני, חמינאי,

מבצעי הפיגועים היו ממוקדים מאוד. מטרתם לא הייתה לגרום להרג המוני. הם גם לא היו מעוניינים להרוג ישראלים באשר הם, אלא לפגוע נקודתית בדיפלומטים ישראלים. לפיכך, פיגועי הטרור הללו נועדו, למעשה, להעביר מסר ללשכת ראש הממשלה בירושלים

איראן אימצה אסטרטגיה חדשה שעיקרה – "איום תחת איום".

בביצוע פיגועים מסוג זה עשויה איראן להשתמש באחד משלושת המנגנונים העומדים לרשותה או בשילוב מבצעי ביניהם: משרד המודיעין האיראני ומשמרות המהפכה האיראניים (שני מנגנונים שהיו בעבר מעורבים בביצוע פיגועי טרור ברחבי העולם, בין אם בהפעלה ישירה של סוכני מודיעין איראניים ובין אם בהסתייעות בגורמי טרור מקומיים). גורם טרוריסטי אחר הסר למרותה של איראן הינו מנגנון פיגועי חו"ל של ארגון חיזבאללה, שעד לחיסולו בדמשק לפני ארבע שנים עמד בראשו עימאד מוע'ניה, שיום השנה למותו חל לפני מספר ימים.

לכאורה, סמיכות הפיגועים ליום חיסולו של מוע'ניה עשויה להצביע על קשר כלשהו לחיזבאללה. בשלב זה לא ניתן לפסול קשר כזה. אולם, מתווה הפעולה שננקט אינו מאפיין את פעילות חיזבאללה. העובדה שנתפסו איראנים ולאו דווקא לבנונים בדירת המבצעים בתאילנד, וההכחשות של דוברי חיזבאללה כי מדובר בנקמה על חיסולו של עימאד מוע'ניה, ייתכן שמצביעים כי תפקידה של חיזבאללה בפיגועים האחרונים, ככל שהיה, הינו משני בלבד. הפיגוע ניזום וכוון, וככל הנראה גם בוצע, באופן ישיר על־ידי גורמים איראניים.

האם ישראל תירתע

המסר הרועם האיראני בפיגועים אלה נועד, למעשה, להרתיע את מי שאיראן רואה כאחראית לחיסול המדענים האיראניים מלהמשיך ולשבש את פיתוח הגרעין באיראן. בכך מנסה איראן להציב קו אדום לישראל שחצייתו תגרור פיגועי תגובה. ההערכה האיראנית, כי ישראל אכן תירתע מהמשך הפעילות המיוחסת לה עקב פיגועים אלה אינה בלתי סבירה בעיני האיראנים, זאת על סמך ניסיון העבר. כך למשל, לאחר פיצוץ שגרירות ישראל בבואנוס איירס בשנת 1992, שבאה כ"תגובת בומרנג" לחיסולו של מזכ"ל חיזבאללה, עבאס מוסאווי, ישראל נרתעה במשך שנים רבות מלהמשיך ולפגוע בראשי חיזבאללה. האם ישראל תירתע הפעם? האם המאמצים לשיבוש פיתוח הגרעין באיראן יפסקו בעקבות הפיגועים? ימים יגידו.

אין ספק, כי המהלך האיראני האחרון נחל כישלון צורב, "תאונת העבודה" בתאילנד שהביאה לתפיסתם של שני הפעילים האיראניים, כישלון הפיגוע בגאורגיה, והפיגוע בניו דלהי שהביא לפציעתה של

המסר הרועם האיראני בפיגועים אלה נועד, למעשה, להרתיע את מי שאיראן רואה כאחראית לחיסול המדענים האיראניים מלהמשיך ולשבש את פיתוח הגרעין באיראן. בכך מנסה איראן להציב קו אדום לישראל שחצייתו תגרור פיגועי תגובה

אזרחית ישראלית – כל אלה לא יצרו את האפקט לו ציפו בטהראן. הנזק הקטן יחסית שנגרם בעקבות ניסיונות הפיגוע לא מחייב תגובה צבאית או מבצעית ישראלית, אולם רשלנותם של המבצעים שהשאירו טביעות אצבע איראניות רבות בזירות הפיגועים השונות מאפשר לפתוח במסע בינלאומי משפטי ודיפלומטי נגד איראן, שיגביר את בידודה, יפגע ביחסיה עם המדינות בהם בוצעו ניסיונות הפיגועים, ויהפוך את בכיריה למצורעים ולמבוקשים בעולם. ●

הכותב הוא מנהל המכון לחקר הטרור (ICT) וסגן דיקן בית ספר לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה במרכז הבינתחומי הרצליה